

GAZETA LWOWSKA.

We Srodę

N^{ro.} 39.

3. Kwietnia 1822.

Wiadomości krajowe.

Ze Lwowa. — C. K. Rząd krajowy podał do umieszczenia następujące

U w i a d o m i e n i e.

Ponieważ w bieżącym miesiącu Kwietniu nauka o sztuce położniczey w językach Niemieckim i Polskim tak tu, jakoteż w Czerniowcach rozpocznie się, a zatem wzywają się Dominia, aby kobiety, które téy nauce, poświęcić się chcą, naydaley do połowy bieżącego miesiąca do jednego lub drugiego z tych Instytutów odsetali. Wspomniane kobiety powinny iednak po Niemiecku albo po Polsku czytać umieć i nie więcéy jak 40 lat mieć, tudzież polecającym zaświadczeniem moralności od najleznego Duchownego miejscowego zaopatrzone bydź; niemniej też Rewers przez świadków podpisany na to wydadź, że po skończonéy nauce tylko na wsi albo w mieście żadnego gminnego majątku nie posiadaiącym sztukę akuszerką wykonywać zechcą, który to rewers, jeżeli są zamężni, także od ich męża w dowód jego zezwolenia podpisany bydź ma.

Decretem wysokiey Kancelaryi nadwornéy z dnia 23. z. m. Galicyyskiemu Rządowi krajowemu obiawiono zostało, iż na mocy wydane go od Porty rozkazu, odtąd każdy Podróznicy jakiegokolwiek stanu i godności, przy wieździe do Państwa Otomańskiego, osobnym paszportem Tureckim (Teskere zwany) opatrzoney bydź musi, i że mu bez takowego paszportu dalsza podróż do tegoż Państwa wzbronioną zostanie.

Aby zaś C. K. gońcy, którzy równie od tego rozporządzenia wyjęci nie są, jakoteż wszyscy inni podróżniący prywatni przeciwny traktatom zwłoki nie cierpieli, zapewnił dotądowo Reis-Effendi na uczynione mu w tym względzie przez C. K. Internuncjusza przedstawienie, że wszystkim Otomańskim Zwierzchnościom po nad C. K. granice naywyrażniejsze wydane zostały rozkazy, na mocy których C. K. Austriacy poddani i gońcy przy wydawaniu

Teskerów naymniejszey trudności lub zwłoki doznawać nie będą.

Rada woenna nadworna odebrała przyjemną wiadomość, że urządzenie dla Skarbowych stadników w Bukowinie doznaie pomyslności. W téy mierze Posiadacz dóbr, Teodor Baron Kirste i Bazyli Wasilk o oświadczyli: iż w Lakańcu, gdzie stoją ogiery skarbowe wybudują pomieszkanie dla ludzi i stajnie; własnym kosztem i takowe zawsze utrzymywać będą. Równie posiadacz w stanowisku Stattagory, Baron Teodor Mustaza przyrzekł dać plac i drzewa na budowlę, wystawić stajnię i miejsce potrzebne obwieść palisadami; gmina Stattagorska i Bohożny obowiązały się dostarczyć robotników, a tameczna gmina żydowska przyrzekła złożyć 75 ZR. w W. W.; wraz z tém zapewnieniem, iż nieżadaią od skarbu czynszu za utrzymanie ludzi i koni w obiedwóch stacyach. Rada woenna nadworna uwiadomaiąc o tém patrijotyczném ndziale, dla polepszenia chodowania koni, ma sobie oraz obowiązek oświadczyć niniejszem dzięki dobrze myślącym patrijotom za ich chęć dążącą do dobra publicznego.

Wiadomości zagraniczne.

Portugalia, Brazylia i Algarbia.

Gazety Londyńskie zawieraią z Rio-de-Janeiro z d. 12. Grudnia r. z. Staraią się tu zniewolić Xięcia Następcę Tronu, aby pozostał w Brazylia. W tym celu iest już w obiegu do niego adres; zbieraią podpisy a wielu przy wyrażeniu imion swoich domieściło oświadczenie, że płacić będą znaczne summy, aby Xiąże utrzymał mógł dwór stosowny do swojej godności. Xiąże oświadczył, iż w każdym razie dopóty nie odiedzie, dopóki nie nastąpi jego małzonki rozwiązanie, którego spodziewa się w Marcu. Wyborcy prowincyi Minas Gueras, ze względu na słabą powagę Deputowanych Brazyljskich przy Stanach, wymagali po swoich, aby niepłynęli do Lizbony.

Hiszpania.

Gazety Paryżkie zawierają wiadomości z Madrytu z dnia 3go Marca: »Król kilka dni już słaby. — Rząd wydaje od kilku dni rozmaite rozporządzenia do utrzymania bezpieczeństwa w Stolicy. Tak bowiem bezbożne poprzylepiano kartki, iż dają powody do czuwania nad złemyślącymi. Jenerał Morillo podzielił miasto na dziesięć dzielnic wojskowych; każda z tych ma swojego naczelnika, który co tydzień donosić musi o będących tamże wojskowych. Jakkolwiek trudni byż może taki środek do wykonania, przecież dowódzcy wojskowemu zdawał się byż, nieodzownym, aby zapobiedz wszelkiemu przekroczeniu karności. — P. Flores Estrada mienią byż autorem mowy odpowiedney, mianey przez Jenerała Riego na mowę Króla zagaiając posiedzenie Stanów zwyczajnych. — Następujący wypadek sprawił tu wielkie wrazenie; »Liberaliści nasi pucili w obieg przed kilku dniami odezwę, powołującą wszystkich Hiszpanów do składki dla mężnych wojowników, którzy pod sprawą Riega walczyli, a o których oyczyna zapomina. Podczas, gdy zeszęgo Piątku podano pewnemu tace, na którą miał dać do składki pieniądze, wzięwszy spis składających, takowy podarł, a złożoną kwotę rzucił na głowę zbierającego. Natychmiast przyjaciele Riega uderzywszy nań z kłami i sztyletami, zostawili go na miejscu bez przytomności. Nie szczęsnego zanesiono do pobliskiego domu straży, gdzie niebawem wyzionął ducha. — Gościńce w Hiszpanii są tak dalece niebezpiecznymi, że dyrekcya pocztowa Madrycha uwiadomiła podróżujących, iż nie mogą z sobą brać więcej pieniędzy iak tylko tyle, ile potrzebują do trzechdniowej podróży, a ładunku nie więcej iak 25 funtów ważącego. Na gościńcach wiodących do Baionny, Walencyi i Sewilli odbywały podróz wozy pocztowe pod mocną zastoną oddziału iadzy. — W d. 24. Lutego zaszył rozruchy w Barcelonie. Podpułkownik milicyi miał byż odsłony, a P. Elias, którego właściwa władza na ten stopień mianowała, miał zająć onegoż miejsce. P. Costa, Pułkownik milicyi odebrał zlecenie wprowadzenia P. Elias na urząd pomieniony, atoli miasto dopełnienia swęj powinności, naganiat wydane rozporządzenia, sprzeciwił się rozkazom Zwierzchności i otoczył się swymi potnymi. Natychmiast wszczęły się rozruchy; liczne kupy szaleńców ciągnęły przez ulice, wznosząc grożące krzyki, i zebrały się w znaczney ilości na placu, zwanym *la Rambla*. Przedsięwzięto wszelkie środki dla zapobieżenia złemu;

wysłano silne patrole na wszystkie ulice, Pułkownik Costa został złożony; pozostał iednakowoż na czele swiego stronnictwa, którego nie można było niczem nakłonić do rozeyscia się. Poczem ogłoszono wieczorem ustawę Marsowa i zatoczono dwa działa nabite kartaczami. Nakoniec P. Costa, który już w rozruchach zaszyłych w d. 30. i 31. Grudnia r. z. grał główną rolę, został uwięziony wraz z innymi i zaprowadzony do cytadelli, gdzie wszyscy stawieni będą przed Sądem woijnym. — Listy z Pampluny donoszą, iż w Nawarze panują ciągle zaburzenia. Wszyscy nieprzyjaciele nowego systemu mają się tam iawnie zapisywać na liście. — Pułk Toledo, stojący na załodze w Pamplunie dowiedziawszy się o nowem swem przeznaczeniu do Ceuty, miał się sprzeciwić rozkazom, a nawet opanować cytadellę.«

Wielka Brytania i Irlandya.

Z Londynu d. 8. Marca. — Zdziwiałącym jest wypadkiem, iż w obecnym stanie Europy, Angliia zmniejszyła wojsko swoje do 68,000 głów i przeszło 12,000 żołnierzy ze służby uwolniła i że tylko 600 lub 700 ludzi postanowiono postać dla wzmocnienia osad na wyspie Malcie i wyspach Jońskich.

Skończyła się sprzedaż przez aukcyą rzeczy pozostałych po Królowey. Tłok był tak wielki, iż nikogo nie wpuszczono, kto wprzód nie kupił za 5-szyllingów drukowanego rejestru tych rzeczy. Przepłacano ie; każdy bowiem chciał posiadać iakąkolwiek paniątkę. Za dwie pary używanych trzewików dano 5 gineów; za sznurówkę 8 gineów; za kilka chustek do nosa, z których każda nowa kosztowałaby więcej 3 lub 4 szyllingi, dano półtora ginei. Podobniez drogo kupiono suknie, szale i inne rzeczy należące do ubioru damskiego.

Donoszą z Dublina: »Odebraliśmy listy z Newcastl, w Hrabstwie Limmeric, zawierające wiadomość o popełnionych tam bezprawiach. Dnia 28. Lutego 200 włościan napadło dom Pana Turlong, niedaleko Newcastle. Chcieli go z całą rodziną zamordować; lecz szczęściem nikogo nie zastali; spalili więc dom ze szczeniem. — W nocy z d. 27. na 28. t. m. zabrano pewnemu dzierżawcy 31 krów, i teyże samey nocy innemu wzięto 40 cetnarów słoniny. Chca zapewne buntownicy rozłożyć się na górach, i dla tego sprwadzaią dla siebie żywność.«

W Hrabstwie Irlandzkiem Clarc wszyscy dzierżawcy opuścili domy, i oświadczyli, iż lubo nie mają przyczyny skarżyć się na dzieciów, muszą iednak słuchać wyraźnych roz-

kazów niewiadomego dowódcy powstańców, który się Kapitanem Rock nazywa.

Francya.

Z Paryża d. 6. Marca. — Izba Parów na posiedzeniu wczorayszem trudniła się rozprawami nad projektem do ustawy względem ukarania przewinień prassy. Pierwsze dwa artykuły (15. i 16.) tytułu II., dotyczącego się postępowania w przypadkach obrażających Izby, przyjęto bez najmniejszey odmiany. Nad artykułem 17., mocą którego sprawy względem przewinień prassy podlegać mają Sądom Politycyi poprawczey (pierwszey instancyi) rozprawiali PP. Hrabia Bastard, Hrabia Saint Roman, Xiążę de la Rochefoucauld, Xiążę Fitzjames, Baron Pasquier, Hrabia Cornudet i Kommissarz Królewski Vatismenil. Wielu innych mówców ieszcze zapisano. Hrabia Bastard przełożył dōdetek, aby w sprawach o przywinienia wytoczonych przysięgli stanowili wyrok. Ważna ta odmiana, za którą wiadomo obstawano mocno w Izbie Deputowanych, lecz takową w końcu odrzucono, wzięta ma być dzisiaj pod rozwagę. — Na wczorayszem posiedzeniu Izby Deputowanych trwały dalsze obrady nad projektem do ustawy względem urządzenia dawniejszych rachunków.

Monitor dzisiejszy zawiera z d. 5. Marca wyciąg z protokołu rady Akademickihey Paryzkihey, która w skutku uchwały swoihey wyłączyła z Akademii Paryzkihey na miesiąc sześć czterech uczniów, mianowicie: dwóch słuchaczy prawa (Mouilliez i Paysant), i dwóch szkoły lekarzkihey (Palais i Feugeray), a to za uczestnictwo w rozruchach, zaszytych w kościele *des Petits - Péres* i koło tegoż. Jednakowoż w dniu tym samym, w którym powyższa uchwała nastąpiła, dopuściła się część uczniów Paryzkihey przeciwko naygodniejszym nauczycielom, nowych bezprawioów. Mianowicie przerwali oni lekcye świstaniem i nieprzyzwolitem wrzaskiem Professorowi prawa przyrodzonego, P. Porthés, który zdarł przed kilku dniami buntowniczą kartkę, wzywającą młodzież do niepokoienia Missyjonarzów. Część obyczayniejszych uczniów rozgniewana tēm postępowaniem, uieła się za nauczycielem, i wytrępiła burzycieli spokoyności z sali. Atoli powrócili zbroyni w kicie, wsparci ludzmi, nie poświęcającymi się naukom i pomimo napomnień Dziekana P. Delvincourt i wielu Professorów rozpoczęli na placu przed szkołą prawa spór, który niebawem zamienił się w bitkę, którą tylko pośrednictwo żandarmeryi uspo-

koie zdołało. Spiskowi opuścili plac boiu z grózbą, iż w przyszły Czwartek (d. 7.) powrócą w większey liczbie dla rozpoczęcia tych nieprzyzwolitości. Podobnie przerwano tegoż samego dnia lekcye professorowi Ponclet.

Z Paryża d. 7. Marca. — Na wczorayszem posiedzeniu Izby Deputowanych, trudniono się dalszemi obradami nad projektem do ustawy względem ukarania przewinień prassy, i przyjęto 121 głosami przeciwko 94 artykuł 17, tak zupełnie, iak takowy utrzymał się w Izbie Deputowanych (to jest z zupełnem wyłączeniem sądu przysięgłych w sprawach o przewinienie prassy.)

W Izbie Deputowanych ciąży się rozprawy nad projektem do ustawy względem urządzenia dawniejszych rachunków.

Dzisiejszy Monitor zawiera rozporządzenie Król. Rady publicznego oświecenia treści następuiącay: »Rada Król. publicznego oświecenia, zapatrzylwszy się na zdanie sprawy Rektora akademii Paryzkihey i Dziekana wydziału prawniczego, uczynione względem gwałtoów i bitki, które w dniu wczorayszym zaszyły i zmusiły do tymczasowego zawieszenia prelekcyy i ćwiczeń tegoż wydziału, postanowiła i stanowi, co następuje: Art. 1. Prelekcyy i ćwiczenia wydziału prawniczego akademii Paryzkihey są i będą zawieszonemi. 2. Każdy uczeń, który podczas zawieszenia będzie należał do zgromadzeń prawem zakazanych, powinien być stosownie do Art. 18. rozporządzenia z d. 5. Lipca 1821 wyłączony na lat dwa od wszystkich wydziałów akademicznych nie szkodząc ostrzejszym karom, iakie rozciągnione być mają na tych, którzyby się powtórnie owych bezprawioów dopuścili. 3. Co się dotyczy rozruchów wydarzonych i onych przyczyny, będzie przedsięwzięte śledztwo, w skutku którego Rada Królewska takie przedsięwzięcie środki, iakich wymaga porządek i karność szkolna. 4. Rada i Rektor akademii Paryzkihey upoważnieni są do wykonania niniejszhey uchwały. Radca Stanu Prezes. (Podpis.) Baron G. Cuvier. Na rozkaz Rady Stanu Prezesa: Radca i Sekretarz jeneralny. (Podpis.) Petitot.«

Królestwo Oboihey Sycylii.

Naynowsze wiadomości z Neapolu donoszą, że Wezuwiiusz przestał w d. 28. rano o godzinie 5 wyrzucać ogień. Lawa osiadła a deszcz popiołowy koloru fioletowego zaczął padać w okolicy Portici i Torre del Greco.

Na dwóch mieyscach prowincyi Basili-

gata (w Laurenzano i Calvello) zaszyły w d. 3. i 10. Lutego przeciwko Władzom rozruchy, do których mało spiskowych miało udział a które przez pośrednictwo siły zbrojnej i uwięzienie głównych hersztów zostały tłumione. Rozporządzenie Królewsk. z d. 18. Lutego nakazuje różne wojskowe środki, co się dotyczy tych obudwóch obwodów.

R o s s y i a.

Z Petersburga d. 20. Lutego v. s. —

W d. 16. rano o godzinie 3 wszczął się w akademii sztuk pożar, który pomimo wszelkiej staranności zniszczył część acz nieznaczną tego pięknego gmachu. Chociaż nie można było odkryć przyczyny owego ognia, zdaje się atoli, iż pochodzi z tąd, że musiała pęknąć rura idąca od pieca, przezco zaięta się balka blisko będąca powały; albowiem ogień wybuchnął prawie naraz we wszystkich izbach i salach czterech piątr, i zdaje się, że już kilka godzin tłał w balkach podłogi i powały. Tymczasem pożar ten nie uszkodził bynajmniej dzieł sztuki.

Obraz polityczny różnych Państw Europejskich, w Grudniu 1821.

Cesarstwo Austriackie. — Cała Monarchia, a szczególniej Czechy, zyskały znaczne korzyści przez akt zapewniający wolną żeglugę na Elbie aż do iey uścia w morze północne. Dla płodów natury i sztuk tych krajów otworzył się nowy sposób zbywania onych handlowi dogodny; żegluga wewnętrzna została w owych północnych okolicach ożywioną, nie ieden związek handlowy z zagranicznymi Państwami ulstwiony i przemysł i przedsiębiorstwa zyskały nową i obfitą drogę. Akt ten jest jednym z naysiębniejszych naszego Monarchy dla swoich poddanych pomnikiem, zapewniającym imieniowi iego w nayodleglejszych potomkach błogosławieństwo i chwałę. — Cesarz zaięcił zadzierzawienie skarbowych myt we wszystkich prowincjach. — Środek ten znacznie miał z d. 4. Lutego 1822 skuteczność. — Kommissyia specjalna pierwszy instancyi złożona w Wenecyi ogłosiła wyrok karzący przeciwko 34 osobom należącym do stronicwa Węglarzy. Wyższy Sąd Lombardzko-Wenecki wskazał 14 takich na śmierć z powodu zbrodni Stanu. Cesarz ułagodził karę, tę zamieniając onę na więzienie na Spielberga i w zamku Lubianny. Reszta winowajców skazanych została na dłuższe lub krótsze więzienie w twierdzy. — Niedawno spalono zno-

wu 10 millionów w pieniądzach papierowych. — Arcy-Xiążę Wice-Król zjechał z małżonką swoją z Wenecyi do Medyiolanu, dla przepędzenia tamże iak zwyczajnie części roku. — Żywioły zrzażyły w tym miesiącu wielkie szkody, szczególniej w okolicach gorzystych. Bywały częste burze, szczególniej w ostatnim tygodniu kończącego się roku temperatura nadzwyczajnie była łagodną; niski stan barometru uderzającym był zjawiskiem.

Cesarstwo Rossyyskie i Królestwo Polskie. Ukazem Cesarzkim Naczelnicy cywilny Odessy, Taganrogu, Theodozji i Kerez (w Gubernii Taurickiej, gdzie ma być założony port), oddani są pod rozkazy Gubernatora wojennego Chersońskiego. — W. Xiężna dziedziczna Weymarska wyjechała z małżonkiem swoim do St. Petersburga. — W. Królestwie Polskiem wszystkie towarzystwa iakie bądź mające cele są zakazane. Zaden z mieszkańców Królestwa niemoże mieć udziału do związku zagranicznego, iak dalece takowy w owym kraju jest zakazany lub ma dążność polityczną. Urzędnicy, szczególniej Professorowie i inni przełożeni uniwersytetów i szkół, którzy wiedzą coś o takowych tajemnych związkach a o tychże żanęch mają donieść, tracą swoje posady. Wólni mularze obięci są wyraźnie temże rozporządzeniem.

Cesarstwo Tureckie. Posel Francuzki Margrabia Latour Maubourg przybył do Konstantynopola. — Persowie zaprzestali kroków nieprzyjacielskich i cofnęli się. Pokój między obudwoma sąsiedzkiemi narodami uważać można iak zawarty. — Basza Saloniki po zaięciu półwyspu Kassandry zawarł ugodę z mieszkańcami Monte Santo (góry Athos). Grecy złożyli broń, lecz zaden Turek niemoże ukazać się zbrojno w owej krainie. W. Porta polega wiele na poddaniu się Monte Santo, gdzie iak wiadomo złożone są największe świętości kościoła Greckiego i miejsca te uważane są za szkołę do ćwiczenia duchowieństwa Greckiego. — Grecy oblegają Patras, wzmacniają się przed Napoli di Romania, Stolicy Morei, i ścisnęli mocno zamek przed Lepanto. Zaięli oni na nowo Atheny, i czynią przygotowania do opanowania Cytadelli (dawnej Akropolis), bez której Atheny nie byłyby stanowiskiem do utrzymania się. — Stabe osady Tureckie w Multanach i Wołoszczyźnie udęły się na odwrót ku Dunajowi. Siła Tureckiego woyska w obudwóch Xięstwach zaledwie przewyższa 3000 ludzi. (Ciąg dalszy nastąpi.)